

УДК 351

DOI: <https://doi.org/10.32886/instzak.2019.02.17>

Замковий Ростислав Володимирович,
аспірант Інституту законодавства
Верховної Ради України
ORCID 0000-0001-9378-6839
redkolegia@gmail.com

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В МІЖНАРОДНІЙ СИСТЕМІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Анотація

Мета статті полягає у визначенні міжнародних стандартів, які відповідають цілям сталого розвитку у процесах глобалізації.

Наукова новизна полягає у виділенні та наповненні змістом матриці цілей сталого розвитку і відповідних їм секторів, які визначають напрямок у системі міжнародної стандартизації.

Висновки. Загальновизнані принципи та основи міжнародного співробітництва представлені в опублікованих (більше 22 000) міжнародних стандартах і пов'язаних з ними документах Міжнародної організації зі стандартизації (ISO). Побудовані на основі консенсусу, вони забезпечують міцну базу, на якій інновації можуть процвітати і є важливими інструментами, які допомагають урядам, промисловості та споживачам сприяти досягненню кожної з цілей сталого розвитку.

Стандарти ISO охоплюють практично всі можливі об'єкти, від технічних рішень до систем, що організують процеси та процедури, підтримують цілі сталого розвитку завдяки узгодженню на міжнародному рівні специфікаціям, які відповідають вимогам якості, безпеки та сталості й містяться у таких секторах, як: безпека, безпека і ризик, будівництво, горизонтальні предмети, енергія, здоров'я, медицина і лабораторне обладнання, інформаційні технології, графіка і фотографія, механічна інженерія, неметалеві матеріали, продовольство і сільське господарство, руди і метали, сервіс, спеціальні технології, стійкість і навколишнє середовище, транспорт, управління бізнесом та інновації, фрахт, упаковка і дистрибуція.

За результатами проведеного аналізу і виходячи з означених цілей сталого розвитку та відповідних їм секторів, які визначають напрямок у системі міжнародної стандартизації ISO, побудовано матрицю відповідності позначення елементів.

Ключові слова: державне управління, цілі сталого розвитку, міжнародні стандарти, стандартизація, Міжнародна організація зі стандартизації.

Zamkovyj Rostislav V.,
Postgraduate student,
Legislation Institute of The Verkhovna Rada of Ukraine
ORCID 0000-0001-9378-6839
redkolegia@gmail.com

THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS IN THE INTERNATIONAL STANDARDIZATION SYSTEM

Abstract

The purpose of the article is to define international standards that are consistent with the sustainable development goals in the processes of globalization.

The scientific novelty consists in the allocation and content of the matrix of the sustainable development goals and their respective sectors that determine the direction in the international standardization system.

Conclusions. The generally accepted principles and foundations of international cooperation are presented in published (more than 22,000) international standards and related documents of the International Organization for Standardization (ISO). Consensus based, they provide a solid base on which innovation can thrive and are important tools that help governments, industry and consumers contribute to each of the goals of sustainable development.

ISO standards cover almost all possible objects from technical solutions to systems that organize processes and procedures that support sustainable development goals through internationally agreed specifications that meet quality, safety and sustainability requirements and are found in sectors such as: security, safety and risk, construction, horizontal subjects, energy, health, medicine and laboratory equipment, information technology, graphics and photography, mechanical engineering, nonmetallic materials, food and agriculture gift, ores and metals, service, special technology, sustainability and the environment, transport, business management and innovation, freight, packaging and distribution.

According to the results of the analysis carried out in the article and based on the stated goals of sustainable development and the corresponding sectors that define the direction in the system of international standardization of ISO, a matrix of conformity of the designation of elements is constructed.

Key words: public administration, sustainable development goals, international standards, standardization, International Organization for Standardization.

Постановка проблеми. Сьогодні розвиток держави під впливом процесів глобалізації важко уявити без участі міжнародних стандартів. Проте повне прийняття міжнародних нормативних документів як національних неможливе з причин національної безпеки, захисту здоров'я, безпеки людей, охорони навколишнього середовища тощо. Ці підстави є міжнародно визнаними у положеннях про технічні бар'єри у торгівлі (ТБТ), що визначені в Угоді Світової організації торгівлі (СОТ). Водночас Порядок денний сталого розвитку до 2030 року, який був прийнятий на планетарному Саміті ООН у 2015 році, включає 17 цілей сталого розвитку, що визнані державами як фундаментальні основи майбутньої стійкості для всіх держав світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У статті проаналізовано стратегії розвитку, нормативні та супровідні документи Міжнародної організації зі стандартизації [8–47]; публікації сучасних зарубіжних авторів, що досліджують глобалізаційні аспекти стандартизації, зокрема таких, як: Емі Л. Келлі [4], А. Навроцький [5], Д. Перселл [6], Г. Кушнір [6], Д. Камерон [7]; а також праці вітчизняних науковців, які досліджують широкі питання стосовно метрології, стандартизації, питань технічного регулювання, гармонізації стандартів, зокрема таких, як: Г. За ворітня [1], Д. Луценко [1], І. Мищак [2], В. Хільчевський [3], М. Забокрицька [3], Р. Кравчинський [3] та інші.

Виклад основного матеріалу. На Саміті ООН зі сталого розвитку 25 вересня 2015 року світові лідери прийняли Порядок денний сталого розвитку до 2030 року, який включає 17 цілей сталого розвитку для подолання бідності, боротьби з нерівністю та несправедливістю, а також зі змінами клімату до 2030 року.

Цілі сталого розвитку є амбітним планом зміцнення миру та процвітання, викорінення бідності та захисту планети. Вони визнані як важливі для майбутньої стійкості нашого світу. Цей план дій вимагає внеску від усіх елементів суспільства, включаючи місцеві та національні уряди, бізнес, промисловість та окремих осіб. Щоб бути успішним, процес вимагає консенсусу, співпраці та інновацій.

Міжнародна організація зі стандартизації (ISO) опублікувала більше 22 000 міжнародних стандартів і пов'язаних із ними документів, які представляють загальноновизнані принципи та засади міжнародного співробітництва. Побудовані на основі консенсусу, вони забезпечують міцну базу, на якій інновації можуть процвітати та є важливими інструментами, які допомагають урядам, промисловості й споживачам сприяти досягненню кожної з цілей сталого розвитку.

Стандарти ISO охоплюють практично всі можливі об'єкти, від технічних рішень до систем, що організують процеси та процедури. Існує чимало стандартів ISO, які відповідають кожній із цілей сталого розвитку.

Розглянемо докладніше стандарти ISO, які вносять найбільший внесок у цілі сталого розвитку.

Ціль 1. «Подолання бідності» включає 52 стандарти, що спрямовані покласти край бідності у всіх її проявах, у таких секторах: сервіси; управління бізнесом та інновації; стійкість і навколишнє середовище. Наприклад, ISO 20400 (Стійкі закупівлі) [9] – допомагає організаціям розвивати стійкі й етичні закупівлі, які приносять користь суспільству. Вона включає в себе керівні принципи для впровадження етичних процесів по всьому ланцюжку поставок. ISO 37001 (Системи управління боротьбою з хабарництвом) [10] підтримує зусилля бізнесу та уряду для забезпечення цілісності й боротьби з хабарництвом завдяки впровадженню антикорупційної культури в організації.

Ціль 2. «Подолання голоду, розвиток сільського господарства» включає 52 стандарти, спрямовані на ліквідацію голоду, забезпечення продовольчої безпеки і поліпшення харчування, стале ведення сільського господарства; охоплює такі сектори: інформаційні технології; графіка і фотографія; продовольство і сільське господарство; спеціальні технології; стійкість і навколишнє середовище.

Ці стандарти також включають ряд інших сфер, зокрема тестування харчових продуктів та безпеки, якість, упаковку та простежуваність. Зосереджуючись конкретно на харчовому секторі, сімейство стандартів ISO 22000 з управління безпечністю харчових продуктів допомагає організаціям виявляти та контролювати харчову небезпеку, тоді як відповідні стандарти, такі як ISO 26000 (соціальна відповідальність) [11] та ISO 20400 (стабільні закупівлі) [12] заохочують соціально відповідальну поведінку та етичні умови праці для працівників сільського господарства і сприяння етичній практиці закупівель на всьому ланцюзі виробництва продуктів харчування.

Ціль 3. «Міцне здоров'я і благополуччя» включає 238 стандартів, що сприяють забезпеченню здорового способу життя та благополуччю для всіх у будь-якому віці. Це стандарти у секторах: безпека, безпека і ризик; горизонтальні предмети; здоров'я, медицина і лабораторне обладнання; механічні, неметалеві матеріали; продовольство і сільське господарство; сервіси; спеціальні

технології; будівництво; транспорт; стійкість і навколишнє середовище; фрахт, упаковка і дистрибуція; енергія. До них відносяться стандарти щодо методів стерилізації, медичних приладів, хірургічних імплантів та інструментів, інформатики в галузі охорони здоров'я та супутніх продуктів, серед інших напрямків. Прикметними прикладами є серія ISO 11137 [13] для стерилізації медичних виробів та ISO 7153 [14] на матеріали для хірургічних інструментів.

ISO також розробляє стандарти, які допомагають органам місцевого самоврядування сприяти здоров'ю та добробуту в їхніх громадах. Наприклад, Міжнародна робоча угода (International Workshop Agreement) IWA 18 «Основи для інтегрованих послуг довічної охорони здоров'я та догляду в громадах похилого віку» та ISO 37101 [15] для сталого розвитку громад.

Ціль 4. «Якісна освіта» включає 44 стандарти, які зорієнтовані на забезпечення інклюзивної і справедливої якісної освіти та просуває можливості навчання протягом усього життя, міститься у таких секторах: інформаційні технології, графіка і фотографія; продовольство і сільське господарство; сервіси; стійкість і навколишнє середовище.

Як приклад, можна навести стандарт ISO 21001 [16] – це перший у світі стандарт управління системою освіти, спрямований на поліпшення процесів і якості навчальних закладів із метою задоволення потреб і очікувань тих, хто користується їхніми послугами. Крім того, технічний комітет ISO/TC 232 розробляє стандарти, що описують вимоги до послуг навчання, що надаються за межами формальної освіти, такі, як ISO 29993 [17], що охоплює всі типи навчання протягом усього життя, включаючи професійну освіту та навчання в самих компаніях.

Ціль 5. «Гендерна рівність» включає 41 стандарт, спрямований на досягнення гендерної рівності та розширення прав і можливостей всіх жінок і дівчат, міститься у таких секторах: безпека, безпека і ризик; здоров'я, медицина і лабораторне обладнання; продовольство і сільське господарство; сервіси; стійкість і навколишнє середовище.

Про розширення прав і можливостей жінок та їх рівність у суспільстві підкреслюється у Керівництві з соціальної відповідальності – ISO 26000 [11]. Цей стандарт також

спрямований на усунення упередженості та сприяння паритету, рекомендуючи організаціям мати збалансовану кількість чоловіків і жінок у керівних структурах та управлінні, забезпечити рівне ставлення до обох статей, коли мова йде про набір, кар'єрні можливості та оплату праці, а також забезпечити потреби чоловікам і жінкам в однаковому врахуванні при прийнятті рішень і діяльності компанії.

Крім того, ISO має на меті заохочувати рівноправність представників у стандартизації, посилити участь жінок у розробці міжнародних стандартів ISO та зробити їх більш актуальними для жінок у всьому світі.

Ціль 6. «Чиста вода та належні санітарні умови» охоплює 85 стандартів, які забезпечують доступність і збалансоване управління водопостачанням і санітарією, включені у секторах: безпека, безпека і ризик; механічна інженерія; сервіси; спеціальні технології; управління бізнесом та інновації; стійкість і навколишнє середовище.

ISO має багато стандартів для управління водними ресурсами, які охоплюють різні райони – від стічних та каналізаційних мереж до повторного використання води, ефективного зрошення, моніторингу води та послуг, пов'язаних із системами питного водопостачання. Наприклад, ISO 24518 [18] – допомагає громадам управляти службами питної води та водовідведення в разі виникнення кризи водоканалів. Також стандарт ISO 24521 [19] містить практичні рекомендації щодо управління та надання основних послуг на місці побутових стоків, пропонує консультації для навчання користувачів та операторів, оцінки ризиків і розробки та побудови базових систем стічних вод на місці, використовуючи альтернативні технології, які можуть бути створені з використанням місцевих ресурсів.

Водночас ISO розширюється на нові галузі, такі, як технології туалетів наступного покоління, які можуть працювати поза електромережею, поза мережею каналізації, у регіонах, де немає доступу до надійних систем водопостачання та водовідведення. Стандарти в цій області включають ISO 30500 (Системи нерозділеного санітарію) [20], збірні блоки для комплексної обробки, загальні вимоги безпеки й продуктивності при проектуванні і випробуваннях.

Ціль 7. «Доступна та чиста енергія» – забезпечення доступної, надійної, стійкої і сучасної енергії для всіх. Включає 96 стандартів у секторах: безпека, безпека і ризик; інформаційні технології, графіка і фотографія; механічна інженерія; неметалічні матеріали; спеціальні технології; будівництво; транспорт; управління бізнесом та інновації; стійкість і навколишнє середовище; енергія.

Щодо енергоефективності та відновлюваних джерел стандарти ISO представляють міжнародно узгоджені керівні принципи та вимоги до рішень. Вони забезпечують технічну базу, яку уряди можуть використовувати для досягнення своїх національних та міжнародних енергетичних цілей.

ISO має більше 200 стандартів, пов'язаних з енергоефективністю та відновлюваними джерелами енергії, які забезпечують сумісність пристроїв і систем, що заохочує перехід до відновлюваних джерел енергії і відкриває ринки для інновацій у вирішенні глобальних енергетичних проблем. Наприклад, ISO 50001 (Системи енергоменеджменту) [21] – допомагає організаціям усіх видів використовувати енергію більш ефективно, шляхом розробки та впровадження системи енергоменеджменту, водночас очікується, що серія стандартів ISO 52000 [22] для енергетичних характеристик будівель може допомогти будівельній галузі досягти підвищення енергоефективності.

Крім того, низка стандартів ISO стосується підтримки сонячної енергії. Це ISO 9806 [23], що визначає методи випробування для оцінки довговічності, надійності, безпеки та теплових характеристик сонячних колекторів рідинного нагріву; серія ISO 17225 [24], яка визначає технічні характеристики та класи якості палива твердого біопалива.

Ціль 8. «Гідна праця та економічне зростання» – сприяння інклюзивному та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній роботі. Охоплює 104 стандарти у секторах: безпека, безпека і ризик; горизонтальні предмети; здоров'я, медицина і лабораторне обладнання; інформаційні технології, графіка і фотографія; механічна інженерія; продовольство і сільське господарство; сервіси; спеціальні технології; транспорт; управління бізнесом та інновації; стійкість і навколишнє середо-

вище; фрахт, упаковка і дистрибуція. Крім того, ISO також має багато специфічних стандартів, які сприяють достойній роботі. Це, наприклад, стандарт ISO 45001 (Системи управління охороною праці та безпекою праці) [25].

Ще одним бар'єром для економічного зростання є хабарництво, яке може негативно вплинути на можливості працевлаштування. Так, ISO 37001 [10] сприяє економічному процвітання, допомагаючи організаціям боротися з хабарництвом і сприяти культурі проти корупції.

Ціль 9. «Промисловість, інновації та інфраструктура» – створення стійкої інфраструктури, сприяння інклюзивній та стійкій індустріалізації і стимулювання інновацій. Включає 164 стандарти у секторах: безпека, безпека і ризик; горизонтальні предмети; здоров'я, медицина і лабораторне обладнання; інформаційні технології, графіка і фотографія; механічна інженерія; неметалічні матеріали; продовольство і сільське господарство; руди і метали; сервіси; спеціальні технології; будівництво.

ISO також має стандарти, які полегшують ділову практику та відносини. До них відносяться ISO 44001 (Спільні системи управління діловими відносинами) [26], що забезпечує платформу для максимізації переваг спільної роботи та надання допомоги компаніям у встановленні здорових ділових відносин як всередині, так і між організаціями.

Стандарти ISO також є інструментами у створенні безпечної та стійкої інфраструктури. Наприклад, ISO має понад тисячу стандартів для будівельної індустрії, які забезпечують міжнародно узгоджені керівні принципи та технічні умови на все – від типу та статусу ґрунту, на якому ці будинки стоять. До них відносяться не тільки мінімальні рівні безпеки та продуктивності, але й низка методів тестування на стійкість.

Поточна робота ISO з управління інноваціями надає перевірену базу, яка допомагає організаціям розкрити свій інноваційний потенціал. Це включає в себе майбутні стандарти ISO 50501 [27] щодо систем управління інноваціями та ISO 50503 [28] щодо інструментів і методів спільного інноваційного партнерства.

Ціль 10. «Скорочення нерівності» – спрямована на скорочення нерівності всередині

і між країнами. Включає 86 стандартів у секторах: безпека, безпека і ризик; горизонтальні предмети; здоров'я, медицина і лабораторне обладнання; інформаційні технології, графіка і фотографія; продовольство і сільське господарство; сервіси; будівництво; управління бізнесом та інновації; стійкість і навколишнє середовище.

Частина Стратегії ISO 2016–2020 [29] включає розбудову потенціалу для країн, що розвиваються, у таких сферах, як стратегія, технічний та оперативний досвід, а також відносини з політиками, щоб підтримати їхню участь у міжнародній стандартизації. Це, у свою чергу, допомагає зменшити нерівність у країнах і між країнами. Більше того, самі стандарти ISO сприяють зменшенню нерівності, оскільки вони спрямовані на подолання бар'єрів у торгівлі, сприяють інноваціям і вирівнюють умови для всіх типів організацій, які бажають конкурувати на національному та міжнародному ринках. Наприклад, ISO 26000 (Керівництво з соціальної відповідальності) [11] містить рекомендації щодо того, як підприємства та організації можуть діяти соціально відповідальним чином, що включає принципи недискримінації та рівних можливостей, права людини, трудову практику, навколишнє середовище, чесну практику роботи, питання споживачів та залучення громад.

Ціль 11. «Сталий розвиток міст і громад» – зорієнтована зробити міста і населені пункти інклюзивними, безпечними та стійкими. Містить 145 стандартів у секторах: безпека, безпека і ризик; горизонтальні предмети; здоров'я, медицина і лабораторне обладнання; інформаційні технології, графіка і фотографія; механічна інженерія; продовольство і сільське господарство; сервіси; спеціальні технології; будівництво; транспорт; управління бізнесом та інновації; стійкість і навколишнє середовище; енергія. Наприклад, стандарт ISO 37101 [15] допомагає громадам визначити свої цілі сталого розвитку та впровадити їх стратегії у досягнення. Цей основний стандарт доповнюється низкою стандартів для міських показників, включаючи ISO 37120 [30] (Індикатори міських послуг та якості життя) та два майбутні стандарти ISO 37122 [31] (Індикатори для розумних міст) й ISO 37123 [32] (Показники для стійких міст).

ISO також має сотні стандартів на інтелектуальні транспортні системи, управління водними ресурсами, безперервність бізнесу та стійкість громади, спрямованих на те, щоб зробити громади безпечними, стійкими та адаптивними до викликів. До них відносяться **ISO 22313** (Системи управління безперервністю бізнесу) [33] та низка стандартів, які зараз розробляються, такі, як **ISO 22326** (Управління у надзвичайних ситуаціях) [34], **ISO 22395** (Керівні принципи для підтримки вразливих осіб у надзвичайних ситуаціях) [35] та **ISO 24526** (Системи управління ефективністю використання води) [36] тощо.

Ціль 12. «Відповідальне споживання та виробництво» – сприяє забезпеченню стійкості моделей споживання і виробництва. Охоплює 151 стандарт у секторах: здоров'я, медицина і лабораторне обладнання; інформаційні технології, графіка і фотографія; механічна інженерія; неметалічні матеріали; продовольство і сільське господарство; руди і метали; сервіси; будівництво; транспорт; управління бізнесом та інновації; стійкість і навколишнє середовище; фрахт, упаковка і дистрибуція; енергія.

ISO розробила стандарти екологічного маркування в рамках серії **ISO 14020** [37], які забезпечують керівні принципи для розробки й використання екологічних міток та самостійних декларацій, а також підготовки до програм сертифікації третіх сторін, які допомагають підтвердити екологічні вимоги і тим самим заохотити споживачів до кращого вибору.

Ведеться робота над новим стандартом для сталого розвитку та соціальної відповідальності в агропродовольчому секторі та будівництві. Наприклад, стандарт **ISO 15392** (Сталість у будівництві споруд) [38], який визначає і встановлює загальні принципи стійкості будівель та інших будівельних робіт протягом всього їхнього життєвого циклу.

Крім того, підтримка сталого вибору способу життя, **ISO 20245** (Транскордонна торгівля вживаними товарами) [39] встановлює мінімальні критерії відбору для товарів, що продаються між країнами, допомагаючи рухати цю альтернативну модель споживання шляхом зменшення відходів та впливу на навколишнє середовище.

Ціль 13. «Пом'якшення наслідків зміни клімату» – зорієнтована на прийняття термі-

нових заходів по боротьбі зі зміною клімату і його наслідками. Включає 142 стандарти у секторах: інформаційні технології, графіка і фотографія; механічна інженерія; неметалічні матеріали; руди і метали; будівництво; транспорт; управління бізнесом та інновації; стійкість і навколишнє середовище; фрахт, упаковка і дистрибуція; енергія. Одним із помітних прикладів є сімейство стандартів **ISO 14000** [40] для систем управління навколишнім середовищем, в яких детально описуються практичні інструменти для організації управління своєю діяльністю. Цей набір стандартів включає один із найбільш використовуваних стандартів – **ISO 14001** (Системи управління навколишнім середовищем) [40], охоплює загальні рамки, аудити, комунікації, маркування, аналіз життєвого циклу та методи пом'якшення й адаптації до зміни клімату.

Узгоджена з протоколом парникових газів та сумісна з більшістю програм щодо викидів парникових газів серія **ISO 14064** [41] надає специфікації для кількісного визначення, моніторингу та валідації/верифікації викидів парникових газів, а **ISO 14067** [42] – визначає принципи, вимоги та керівні принципи для кількісного визначення та звітності вуглецевої продукції. Інші стандарти в цій сфері включають **ISO 14080** [43], які надають організаціям рамки для розробки послідовних, порівнянних і вдосконалених методологій у боротьбі зі зміною клімату, керівні принципи для вирішення питань, пов'язаних зі зміною клімату в стандартах.

Ціль 14. «Збереження морських ресурсів» – сприяє збереженню та сталому використанню океанів, морів і морських ресурсів для сталого розвитку. Міститься у 75 стандартах у секторах: безпека, безпека і ризик; інформаційні технології, графіка і фотографія; продовольство і сільське господарство; сервіси; спеціальні технології; транспорт; управління бізнесом та інновації; стійкість і навколишнє середовище; фрахт, упаковка і дистрибуція.

Відстеження рибних ресурсів та управління навколишнім середовищем морських ресурсів зосереджені в **ISO/TC 234**, технічному комітеті ISO для рибного господарства та аквакультури, що надає унікальну можливість брати участь у розвитку рибного господарства та аквакультури таким чином, щоб дотримуватися сталого розвитку.

Крім того, ISO/TC 8 (Кораблі і морські технології) розробило більше 250 стандартів, пов'язаних із сталим проектуванням, будівництвом, обладнанням, технологіями та морськими екологічними питаннями, пов'язаними із суднобудуванням. Зокрема, підкомітет SC 2 «Захист морського середовища» від ISO/TC 8 має стандарти, що стосуються впливу суден і морських технологій на навколишнє середовище, такі, як реагування на розливи нафти та управління портовими об'єктами прийому відходів.

Ціль 15. «Захист та відновлення екосистем суші» – забезпечує захист, відновлення і заохочення сталого використання наземних екосистем, стале управління лісами, боротьбу з опустелюванням, а також зупинкою і зворотною деградацією земель і зупинкою втрат біорозмаїття. Включає 103 стандарти у секторах: безпека, безпека і ризик; інформаційні технології, графіка і фотографія; продовольство і сільське господарство; руди і метали; сервіси; спеціальні технології; стійкість і навколишнє середовище. Наприклад, серія з двох частин ISO 14055 (Екологічний менеджмент – Керівництво для встановлення належної практики боротьби з деградацією земель та опустелювання) [44] є бажаним доповненням до сімейства стандартів ISO 14000 для управління охороною навколишнього середовища. Ще одним напрямком для ISO є стале лісове господарство. Майбутній стандарт ISO 38200 [45] – ланцюжок зберігання деревини та продуктів на основі деревини, сприятиме простежуванню в ланцюгу постачання деревини шляхом заохочення більшого використання деревини зі стійких джерел і буде важливим інструментом для боротьби з незаконною вирубкою лісу.

Ціль 16. «Мир, справедливість і сильні інститути» – сприяє мирним та інклюзивним товариствам для сталого розвитку, забезпеченню доступу до правосуддя для всіх і ство-

ренню ефективних, підзвітних і інклюзивних інститутів на всіх рівнях. Включає 56 стандартів у секторах: безпека, безпека і ризик; транспорт; управління бізнесом та інновації; стійкість і навколишнє середовище.

Технічний комітет ICO ISO/TC 309 (Управління організаціями) був створений для закріплення передової практики ефективного управління та охоплює широкий спектр аспектів: від напрямку контролю та підзвітності до дотримання, корупції та викриття. Найвизначніший стандарт ISO 37001 (Системи управління протидії корупції) [10] сприяє зміцненню миру, справедливості та сильних інститутів шляхом підвищення прозорості та підзвітності. Додаткові стандарти цього комітету включають ISO 19600, (Системи управління дотриманням – Керівні принципи) [46] та ISO 37000, (Керівництво для управління організаціями) [47], які заохочують належне керівництво та контроль організацій всіх типів і розмірів.

Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку – сприяє зміцненню засобів здійснення й активізації глобального партнерства в інтересах сталого розвитку, що визначається розробкою Міжнародних стандартів ISO при співпраці та консенсусі широкого кола зацікавлених сторін з усіх куточків світу, включаючи представників урядів, промисловості та органів стандартизації, а також у співпраці з великою кількістю міжнародних організацій. Ключовим компонентом в досягненні цього є Пілотна програма «Нові права», яка дозволяє країнам більш активно брати участь у роботі по розробці стандартів ISO в конкретних секторах: туризм, продукти харчування, оцінка відповідності.

Виходячи з означених цілей сталого розвитку і відповідних їм секторів, які визначають напрямок у системі міжнародної стандартизації ISO, побудуємо матрицю відповідності позначення елементів (Табл. 1).

Сектори \ Ціль	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
безпека, безпека і ризик			X		X	X	X	X	X	X	X			X	X	X	
будівництво			X				X		X	X	X	X	X				
горизонтальні предмети			X					X	X	X	X						
енергія			X				X				X	X	X				

здоров'я, медицина і лабораторне обладнання			X		X			X	X	X	X	X					
інформаційні технології, графіка і фотографія		X					X	X	X	X	X	X	X	X			
механічна інженерія			X			X	X	X	X		X	X	X				
неметалеві матеріали			X				X		X			X	X				
продовольство і сільське господарство		X	X	X	X			X	X	X	X	X		X	X		
руди і метали									X			X	X		X		
сервіси	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X		X	X		
спеціальні технології		X	X			X	X	X	X		X			X	X		
стійкість і навколишнє середовище	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	
транспорт			X				X	X			X	X	X	X		X	
управління бізнесом та інновації	X					X	X	X		X	X	X	X	X		X	
фрахт, упаковка і дистрибуція			X					X				X	X	X			

Висновки. Міжнародні стандарти ISO підтримують Цілі сталого розвитку завдяки узгодженим на міжнародному рівні специфікаціям, які відповідають вимогам якості, безпеки та сталості і містяться у таких секторах, як: безпека, безпека і ризик, будівництво, горизонтальні предмети, енергія, здоров'я, медицина і лабораторне обладнання, інформаційні технології, графіка і фотографія, механічна інженерія, неметалеві матеріали, продовольство і сільське господарство, руди і метали, сервіс, спеціальні технології, стійкість і навколишнє середовище, транспорт, управління бізнесом та інновації, фрахт, упаковка і дистрибуція.

Список використаних джерел:

1. Заворітня Г., Луценко Д. Як виконати угоду з ЄС? Технічне регулювання та стандартизація. Інфографіка. URL: <http://www.eurointegration.com.ua> (Дата звернення: 24.01.2019).

2. Мищак І. М. Деякі питання удосконалення контрольної функції парламенту. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2010. № 3. С. 37–43.

3. Хільчевський В. К., Забокрицька М. Р., Кравчинський Р. Л. Екологічна стандартизація та запобігання впливу відходів на довкілля. К.: ВПЦ «Київський університет», 2016. 192 с.

4. Amy L. Kelly. Standardization, Assessment, and Globalization. *Thresholds*. Volume 41, Issue 1 (Spring, 2018). P. 43–50.

5. Nawrocki Axel. The Smpact of Snternational Standardization, URL: <https://www.directionsmag.com/article/3172> (Дата звернення: 26.02.2019).

6. Purcell Donald, Kushnier Gary. Globalization and Standardization. *Globalization and Standardization*. 2016. March/April issue. URL: <https://www.standardsuniversity.org/e-magazine/august-2016-volume-6/globalization-and-standardization/> (Дата звернення: 27.02.2019).

7. Cameron Diane. Globalization and standards... a liberalization of trade and the potential for a regulatory race to the top (MIT, Diane Cameron) MIT. URL: <http://dspace.mit.edu/handle/1721.1/41764> (Дата звернення: 26.02.2019).

8. International Organization for Standardization. URL: <https://www.iso.org/standards.html> (Дата звернення: 25.02.2019).

9. ISO 20400. Sustainable Procurement. URL: <https://www.iso.org/publication/PUB100410.html> (Дата звернення: 27.02.2019).

10. ISO 37001. Anti-bribery management systems. URL: <https://www.iso.org/iso-37001-anti-bribery-management.html> (дата звернення: 25.02.2019).

11. ISO 26000:2010. Guidance on social responsibility. URL: <https://www.iso.org/standard/42546.html> (Дата звернення: 25.02.2019).

12. ISO 20400, Sustainable Procurement. URL: <https://www.iso.org/publication/PUB100410.html> (Дата звернення: 25.02.2019).

13. ISO 11137. Sterilization of health care products. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2011137> (Дата звернення: 07.03.2019).

14. ISO 7153. Surgical instruments. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%207153> (Дата звернення: 07.03.2019).

15. ISO 37101. Sustainable development in communities. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037101> (Дата звернення: 07.03.2019).

16. ISO 21001. Educational organizations. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2021001> (Дата звернення: 07.03.2019).

17. ISO 29993. Learning services outside formal education. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2029993> (Дата звернення: 07.03.2019).

18. ISO 24518. Activities relating to drinking water and wastewater services. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2024518> (Дата звернення: 07.03.2019).

19. ISO 24521. Activities relating to drinking water and wastewater services. URL: <https://www.iso.org/standard/64679.html> (Дата звернення: 07.03.2019).

20. ISO 30500. Non-sewered sanitation systems. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2030500> (Дата звернення: 11.03.2019).

21. ISO 50001. Energy management. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2050001> (Дата звернення: 11.03.2019).

22. ISO 52000. Energy performance of buildings. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2052000> (Дата звернення: 11.03.2019).

23. ISO 9806:2017. Solar energy – Solar thermal collectors – Test methods. URL: <https://www.iso.org/ru/search.html?q=ISO%209806> (Дата звернення: 12.03.2019).

24. ISO 17225. Solid biofuels. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2017225> (Дата звернення: 12.03.2019).

25. ISO 45001. Occupational health and safety management systems. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2045001> (Дата звернення: 12.03.2019).

26. ISO 44001. Collaborative business relationship management systems. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2044001> (Дата звернення: 12.03.2019).

27. ISO 50501. URL: <https://www.iso.org/standards.html21> (Дата звернення: 12.03.2019).

28. ISO 50503. URL: <https://www.iso.org/standards.html21> (Дата звернення: 12.03.2019).

29. ISO Strategy 2016–2020. URL: https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/pdf/en/iso_strategy_2016-2020.pdf (Дата звернення: 25.02.2019).

30. ISO 37120. Sustainable cities and communities. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037120> (Дата звернення: 15.03.2019).

31. ISO 37122. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037122> (Дата звернення: 15.03.2019).

32. ISO 37123. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037123> (Дата звернення: 15.03.2019).

33. ISO 22313. Societal security – Business continuity management systems – Guidance. URL: <https://www.iso.org/standard/50050.html> (Дата звернення: 15.03.2019).

34. ISO 22326. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2022326> (Дата звернення: 15.03.2019).

35. ISO 22395. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2022395> (Дата звернення: 15.03.2019).

36. ISO 24526. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2024526> (Дата звернення: 15.03.2019).

37. ISO 14020:2000. Environmental labels and declarations – General principles. URL: https://www.iso.org/ru/search.html?q=ISO%2014020&hPP=10&idx=all_ru&p=0 (Дата звернення: 16.03.2019).

38. ISO 15392. Sustainability in building construction – General principles. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2015392> (Дата звернення: 16.03.2019).

39. ISO 20245. Cross-border trade of second-hand goods. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2020245> (Дата звернення: 16.03.2019).

40. ISO 14000, ISO 14001. Environmental management. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2014000> (Дата звернення: 16.03.2019).

41. ISO 14064, ISO 14064-1:2018. Greenhouse gases – Part 1: Specification with guidance at the organization level for quantification and reporting of greenhouse gas emissions and removals. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2014064> (Дата звернення: 16.03.2019).

42. ISO 14067. Greenhouse gases – Carbon footprint of products – Requirements and guidelines for quantification. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2014067> (Дата звернення: 16.03.2019).

43. ISO 14080. Greenhouse gas management and related activities – Framework and principles for methodologies on climate actions. URL: https://www.iso.org/ru/search.html?q=ISO%2014080&hPP=10&idx=all_ru&p=0 (Дата звернення: 16.03.2019).

44. ISO 14055. Environmental management – Guidelines for establishing good practices for combatting land degradation and desertification. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2014055> (Дата звернення: 16.03.2019).

45. ISO 38200. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2038200%2019600> (Дата звернення: 16.03.2019).

46. ISO 19600. Compliance management systems – Guidelines. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2019600> (Дата звернення: 16.03.2019).

47. ISO 37000. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037000> (Дата звернення: 16.03.2019).

References:

1. Zavoritnia, G., Lutsenko, D. Yak vykonaty urodu z ES? Tekhnichne rehulyuvannya ta standartyzatsiya. Infohrafika. URL: <http://www.euointegration.com.ua> (Last accessed: 14 January 2019) [in Ukrainian].

2. Myshchak, I. M. (2010). Deiaki pytannia udoskonalennia kontrolnoi funktsii parlamentu. Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy, 3, 37–43 [in Ukrainian].

3. Khilchevsky, V., Zaboritskaya, M., Kravchinsky, R. (2016). Ekolohichna standartyzatsiya ta zapobihannya vplyvu vidkhodiv nadovkillya. Kyiv: «Kyiv University» [in Ukrainian].

4. Amy L. Kelly. (2018). Standardization, Assessment, and Globalization. Thresholds. Vol. 41, 1, 43–50.

5. Nawrocki, Axel (2005). The Smpact of Snternational Standardization. URL: <https://www.directionsmag.com/article/3172> (Last accessed: 26.02.2019) [in German].

6. Purcell, D. Kushnier, G. (2016). Globalization and Standardization. Globalization and Standardization, March/April. URL: <https://www.standardsuniversity.org/e-magazine/>

[august-2016-volume-6/globalization-and-standardization/](https://www.standardsuniversity.org/e-magazine/august-2016-volume-6/globalization-and-standardization/) (Last accessed: 27.02.2019).

7. Cameron, D. (2007). Globalization and standards: the liberalization of trade and the potential for a regulatory race to the top (MIT, Diane Cameron) MIT. URL: <http://dspace.mit.edu/handle/1721.1/41764> (Last accessed: 26.02.2019).

8. International Organization for Standardization. URL: <https://www.iso.org/standards.html> (Last accessed: 25.02.2019).

9. ISO 20400. Sustainable Procurement. URL: <https://www.iso.org/publication/PUB100410.html> (Last accessed: 27.02.2019).

10. ISO 37001. Anti-bribery management systems. URL: <https://www.iso.org/iso-37001-anti-bribery-management.html> (Last accessed: 25.02.2019).

11. ISO 26000:2010. Guidance on social responsibility. URL: <https://www.iso.org/standard/42546.html> (Last accessed: 25.02.2019).

12. ISO 20400. Sustainable Procurement. URL: <https://www.iso.org/publication/PUB100410.html> (Last accessed: 25.02.2019).

13. ISO 11137. Sterilization of health care products. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2011137> (Last accessed: 07.03.2019).

14. ISO 7153. Surgical instruments. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%207153> (Last accessed: 07.03.2019).

15. ISO 37101. Sustainable development in communities. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037101> (Last accessed: 07.03.2019).

16. ISO 21001. Educational organizations. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2021001> (Last accessed: 07.03.2019).

17. ISO 29993. Learning services outside formal education. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2029993> (Last accessed: 07.03.2019).

18. ISO 24518. Activities relating to drinking water and wastewater services. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2024518> (Last accessed: 07.03.2019).

19. ISO 24521. Activities relating to drinking water and wastewater services. URL: <https://www.iso.org/standard/64679.html> (Last accessed: 07.03.2019).

20. ISO 30500. Non-sewered sanitation systems. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2030500> (Last accessed: 11.03.2019).

21. ISO 50001. Energy management. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2050001> (Last accessed: 11.03.2019).

22. ISO 52000. Energy performance of buildings. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2052000> (Last accessed: 11.03.2019).

23. ISO 9806:2017. Solar energy – Solar thermal collectors – Test methods. URL: <https://www.iso.org/ru/search.html?q=ISO%209806> (Last accessed: 12.03.2019).

24. ISO 17225. Solid biofuels. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2017225> (Last accessed: 12.03.2019).

25. ISO 45001. Occupational health and safety management systems. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2045001> (Last accessed: 12.03.2019).

26. ISO 44001. Collaborative business relationship management systems. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2044001> (Last accessed: 12.03.2019).

27. ISO 50501. URL: <https://www.iso.org/standards.html#21> (Last accessed: 12.03.2019).

28. ISO 50503. URL: <https://www.iso.org/standards.html#21> (Last accessed: 12.03.2019).

29. ISO Strategy 2016–2020. URL: https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/pdf/en/iso_strategy_2016-2020.pdf (Last accessed 25.02.2019).

30. ISO 37120. Sustainable cities and communities. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037120> (Last accessed: 15.03.2019).

31. ISO 37122. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037122> (Last accessed: 15.03.2019).

32. ISO 37123. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037123> (Last accessed: 15.03.2019).

33. ISO 22313. Societal security – Business continuity management systems – Guidance. URL: <https://www.iso.org/standard/50050.html> (Last accessed: 15.03.2019).

34. ISO 22326. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2022326> (Last accessed: 15.03.2019).

35. ISO 22395. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2022395> (Last accessed: 15.03.2019).

36. ISO 24526. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2024526> (Last accessed: 15.03.2019).

37. ISO 14020:2000. Environmental labels and declarations – General principles. URL: https://www.iso.org/ru/search.html?q=ISO%2014020&hPP=10&idx=all_ru&p=0 (Last accessed: 16.03.2019).

38. ISO 15392. Sustainability in building construction – General principles. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2015392> (Last accessed: 16.03.2019).

39. ISO 20245. Cross-border trade of second-hand goods. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2020245> (Last accessed: 16.03.2019).

40. ISO 14000, ISO 14001. Environmental management. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2014000> (Last accessed: 16.03.2019).

41. ISO 14064. ISO 14064-1:2018 Greenhouse gases – Part 1: Specification with guidance at the organization level for quantification and reporting of greenhouse gas emissions and removals. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2014064> (Last accessed: 16.03.2019).

42. ISO 14067. Greenhouse gases – Carbon footprint of products – Requirements and guidelines for quantification. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2014067> (Last accessed: 16.03.2019).

43. ISO 14080. Greenhouse gas management and related activities – Framework and principles for methodologies on climate actions. URL: https://www.iso.org/ru/search.html?q=ISO%2014080&hPP=10&idx=all_ru&p=0 (Last accessed: 16.03.2019).

44. ISO 14055. Environmental management – Guidelines for establishing good practices for combatting land degradation and desertification. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2014055> (Last accessed: 16.03.2019).

45. ISO 38200. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2038200> (Last accessed: 16.03.2019).

46. ISO 19600. Compliance management systems – Guidelines. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2019600> (Last accessed: 16.03.2019).

47. ISO 37000. URL: <https://www.iso.org/search.html?q=ISO%2037000> (Last accessed: 16.03.2019).

Стаття надійшла до редакції 23 березня 2019 р.